

Ecologisch onderzoek

Voordijk 31 te Sint Hubert

In opdracht van: A.J.G. Lamers

24 november 2021

Colofon

© 2021 Laneco / A.J.G. Lamers

Tekst en samenstelling: I. Brandsma BSc.

Tweede lezer: R. Eversteijn

Projectnummer: 84.20.02

In opdracht van: A.J.G. Lamers

Wijze van citeren: Brandsma, I. (2021). *Ecologisch onderzoek Voordijk 31 te Sint Hubert*. Laneco, Ede.

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de hierboven aangegeven opdrachtgever en Laneco. Noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGEPEN	5
2	SOORTBESCHRIJVING	7
2.1	HUISMUS.....	7
2.2	VLEERMUIZEN.....	7
3	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	8
3.1	ONDERZOEKSVRAAG	8
3.2	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	8
3.3	ONDERZOEKSRONDES.....	9
4	ONDERZOEKSRISULTATEN	10
4.1	HUISMUS.....	10
4.2	VLEERMUIZEN.....	11
4.3	OVERIGE WAARNEMINGEN	13
5	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	14
5.1	CONCLUSIE EN EFFECTEN.....	14
5.2	CONSEQUENTIES	15
BIJLAGE 1	WAARNEMINGEN OP KAART – HUISMUS.....	17
BIJLAGE 2	WAARNEMINGEN OP KAART - VLEERMUIZEN KRAAMSEIZOEN	18
BIJLAGE 3	WAARNEMINGEN OP KAART – VLEERMUIZEN PAARSEIZOEN	19
BIJLAGE 4	LITERATUURLIJST.....	20
BIJLAGE 5	SOORTENBESCHERMING	21

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Voordijk 31 te Sint Hubert is voornemens om de woonboerderij te slopen en te vervangen door twee nieuwe vrijstaande woningen. De oude melkveestal zal worden vernieuwd en worden ingericht als bedrijfsruimte.

Uit een door Laneco uitgevoerde quick scan flora en fauna (Rietveld, 2021) is geconcludeerd dat aanwezigheid van huismus en gebouwbewonende vleermuizen niet kunnen worden uitgesloten in de woning en aangrenzende schuur binnen het plangebied. Middels nader ecologisch onderzoek is onderzocht of deze beschermde soorten ook daadwerkelijk gebruik maken van het plangebied.

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied (globaal rode contour) aan de Voordijk 31 (ondergrond: PDOK Viewer, 2021)

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied aan de Voordijk 31 te Sint-Hubert ligt aan de rand van de gemeente Mill en Sint-Hubert (provincie Noord-Brabant). Aan de zuidzijde grenst het erf aan de bebouwde kom van Sint-Hubert. Aan de noord- en zuidoostzijde van het plangebied liggen boerenerven. In het (noord)oosten en westen van het plangebied liggen agrarische gronden met onder andere boomgaarden.

In het plangebied staat een in gebruik zijnde boerderijwoning met een inpandige schuur, een stal en een sleufsilos. Het dak van het woonhuis bestaat uit dakpannen. De aangrenzende opslag is bedekt met asbestgolfplaten en is niet geïsoleerd. Het dak van de stal bestaat eveneens uit golfplaten en is ook niet geïsoleerd. Zowel het woonhuis als de stal hebben geen spouwmuren.

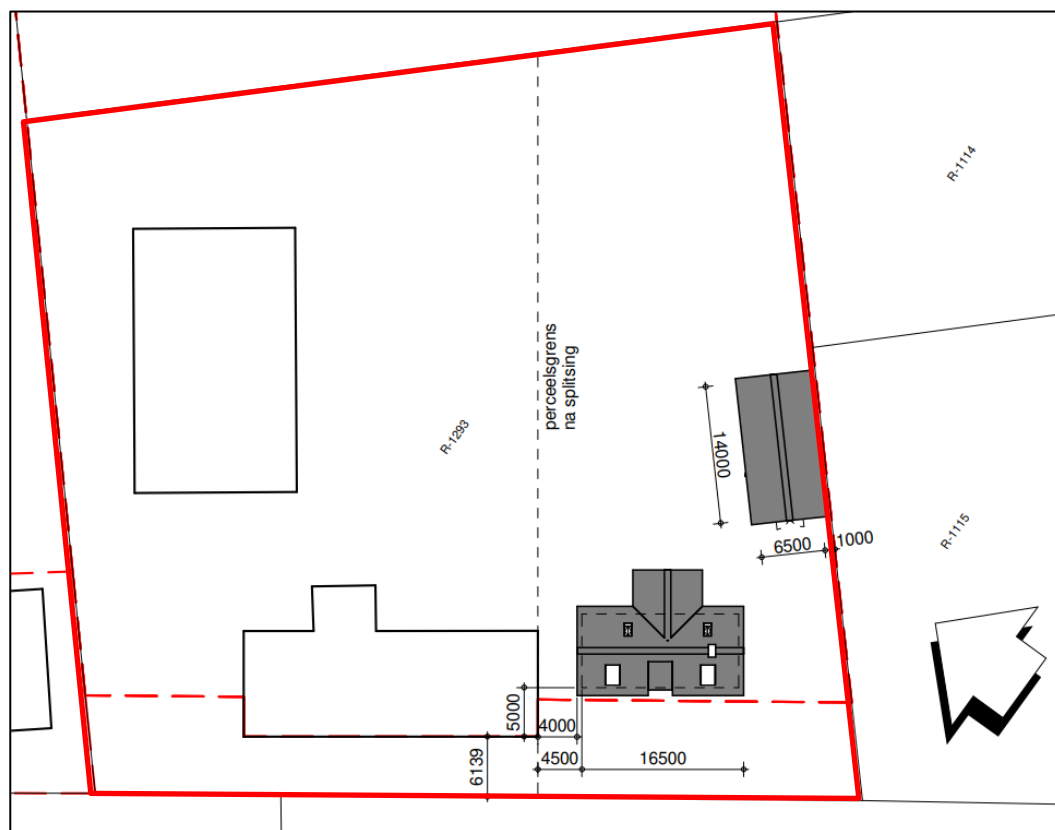
Het woonhuis wordt aan de oost- en zuidzijde omringd door een tuin dat voornamelijk uit gazon bestaat. Aan de noordwestzijde van de woning ligt verharding die toegang geeft tot de stal en de achtertuin. Aan de zuidoostzijde van het woonhuis staat een rij van sparren met onderbegroeiing van voornamelijk braam. De tuin wordt aan de oostzijde begrenst door een struweel van meidoorn en gewone braam. Aan de zuidwestzijde van de woning, langs de Voordijk, staan twee berken, een rode beuk en enkele gecultiveerde plantensoorten. Afbeelding 2 geeft een indruk van het plangebied.

Men is voornemens om het woonhuis met opslag te slopen zodat twee nieuwe woningen gerealiseerd kunnen worden. De stal zal worden opgeknapt tot bedrijfspand, waarbij het dak vervangen zal worden. Op termijn zal de sleufsilos in het plangebied ook worden verwijderd.

Afbeelding 2. Indrukken van het plangebied (foto's Laneco, 2020).

Afbeelding 3 geeft een indruk van de nieuwe situatie.

Afbeelding 3: Indruk van de nieuwe situatie. Waarbij aan de linkerkzijde de melkveestal en de bestaande woning (die wordt vervangen) staan weergegeven (witte vlakken) en aan de rechterzijde de nieuw te realiseren woning met schuur (grijze vlakken) (bron: Lamers, 2021).

2 SOORTBESCHRIJVING

2.1 HUISMUS

De huismus (*Passer domesticus*) is een standsoort in Nederland. De populatie van deze soort is in de laatste tientallen jaren gehalveerd door een afname van geschikt leefgebied en broedplaatsen. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel in als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in of tegen bebouwing (bijvoorbeeld in dichte klimop). Er moet altijd voldoende voedsel en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn.

2.2 VLEERMUIZEN

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen worden globaal onderverdeeld in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Een groot aantal soorten overwintert in bunkers, grotten en kelders. Dit geldt ook voor sommige soorten die 's zomers in boomholten verblijven. Andere soorten vleermuizen verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten of achter de bast).

Vanaf begin april komen vleermuizen tevoorschijn uit hun winterverblijven. Afhankelijk van het weer verschijnt de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. In het paarseizoen, vanaf half augustus tot september, vallen de kraamkolonies uiteen. Sommige soorten vleermuizen trekken dan uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer- en winterverblijf. De meeste vleermuissoorten paren in deze periode. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer, 1987).

De soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied en volgen daarbij lijnelementen zoals bomenrijen of bebouwing. Het behoud van zulke lijnelementen kan daarom cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn). Het plangebied en de directe omgeving is geschikt voor de soorten gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus austriacus*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

3 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

3.1 ONDERZOEKSVRAAG

Het doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor de beschermde soorten huismus, gierzwaluw en verschillende gebouwbewonende vleermuizen. Wanneer effecten op deze beschermde soorten zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of de verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor de ingreep worden aangevraagd.

3.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

3.2.1 *Huisumus*

Conform het protocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017) is het onderzoek naar huismus tijdens tenminste twee gerichte veldonderzoeken uitgevoerd tussen 1 april en 20 juni. Omdat het onderzoek laat in het broedseizoen is uitgevoerd, zijn voor de zekerheid twee extra onderzoeksrondes uitgevoerd om het gebruik van het plangebied goed in kaart te kunnen brengen. Hierdoor is de periode tussen de onderzoeken ook minder dan tien dagen, waarbij wel tussen de eerste en laatste onderzoeksronde volgens protocol minimaal tien dagen zitten. De onderzoeken zijn tussen een uur na zonsopgang en een uur voor zonsondergang uitgevoerd door één persoon. Daarbij is geluisterd en gezocht naar de aanwezigheid van huismus en actieve nesten in het plangebied.

3.2.2 *Vleermuizen*

Het onderzoek is verricht met behulp van een batdetector D240X. De batdetector vertaalt het voor mensen onhoorbare ultrasone geluid van vleermuizen naar hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte. De geluiden zijn waar nodig opgenomen en later geanalyseerd in het programma Batsound en/of Batexplorer. Er is gewerkt conform het vleermuisprotocol 2021 zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2020).

Kraamseizoen

Er zijn drie onderzoeksrondes uitgevoerd in het kraamseizoen van 2021 om de aanwezigheid van zomerverblijfplaatsen en kraamkolonies te onderzoeken van gebouwbewonende soorten. Ook is gelet op aanwezigheid van vliegroutes en belangrijke foerageergebieden. De drie onderzoeksrondes betroffen twee avondonderzoeken en één ochtendonderzoek. De avondonderzoeken zijn door twee personen uitgevoerd en het ochtendonderzoek is uitgevoerd door één persoon, omdat vleermuizen in de ochtend enige tijd zwermen en dit goed zichtbaar en overzichtelijk is. Vanwege de geschikte

omgeving voor gewone grootoorvleermuis zijn de avondonderzoeken met een half uur verlengd (totaal tweeëneenhalf uur) en het ochtendonderzoek met een uur (totaal drie uur).

Paarseizoen

In het paarseizoen van 2021 zijn twee onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen van de gebouwbewonende soorten te onderzoeken. Ook is gelet op aanwezigheid van vliegroutes en belangrijke foerageergebieden. De avondrondes zijn uitgevoerd door twee personen. Gezien de locatie is geen onderzoek naar (massa)winterverblijfplaatsen uitgevoerd, omdat deze in de bebouwing niet worden verwacht vanwege het beperkte volume.

Vliegroutes

Tijdens de onderzoeksrondes in het kraam- en paarseizoen is ook gezocht naar vliegroutes. Tijdens twee momenten, waarbij minimaal één in het kraamseizoen, is gekeken of het plangebied deel uitmaakt van een vliegroute van vleermuizen. Tussen de eerste en de laatste onderzoeksrunde zat een periode van tenminste acht weken.

3.3 ONDERZOEKSRONDES

3.3.1 Huismus

Datum	Start/einde (uur)	Soort	Zon op/onder	Windkracht (Bft)	Temperatuur (°C)	Weersomstandigheden
31-05-2021	19.47 - 20.47	Huismus	21.47	0-1	22	Helder
03-06-2021	13.45 - 14.45	Huismus	05.22	0-1	22	Helder
10-06-2021	10.30 - 12.30	Huismus	05.18	0-1	25	Helder
17-06-2021	19.47 - 20.47	Huismus	05.18	0	29	Helder

3.3.2 Vleermuizen

Datum	Start/einde (uur)	Type	Zon op/onder	Windkracht (Bft)	Temperatuur (°C)	Weersomstandigheden
31-05-2021	21.30 - 00.22	Vleermuizen kraamseizoen	21.47	0-1	16	Helder
24-06-2021	21.45 - 00.31	Vleermuizen kraamseizoen	22.01	1-2	17	Helder
09-07-2021	02.28 - 05.40	Vleermuizen kraamseizoen	05.28	0-1	16	Helder
26-08-2021	21.41 - 23.41	Vleermuizen paarseizoen	20.41	1-2	13	Helder
27-09-2021	22.26 - 00.26	Vleermuizen paarseizoen	19.26	0-1	10	Licht bewolkt tot helder

4 ONDERZOEKSRESULTATEN

De waarnemingen van de onderzoeken zijn weergegeven op de kaarten in bijlage 1 (huismus), bijlage 2 (vleermuizen kraamseizoen) en bijlage 3 (vleermuizen paarseizoen).

4.1 HUISMUS

Eerste onderzoeksrunde, 31 mei 2021

Tijdens de eerste onderzoeksrunde naar huismus is gezocht op de aanwezigheid van roepende/zingende mannetjes, baltsgedrag bezoek van een huismus aan een waarschijnlijke nestplaats of het transporteren van nestmateriaal. In het plangebied zijn geen huismussen waargenomen. Bij de woningen naast en tegenover het plangebied zijn meerdere huismussen gehoord en gezien.

Tweede onderzoeksrunde, 03 juni 2021

Gedurende de tweede onderzoeksrunde is opnieuw gezocht naar de aanwezigheid van huismus in het plangebied. In het groen aan de noordwestzijde van het plangebied zaten zes huismussen te kwetteren en te foerageren. Bij de woning ten noordwesten buiten het plangebied is tenminste één nestlocatie vastgesteld. In de omgeving van het plangebied zijn eveneens huismussen gezien en gehoord. In het plangebied zijn geen nestlocaties aangetroffen.

Derde onderzoeksrunde, 10 juni 2021

Tijdens de derde onderzoeksrunde foerageerden in het plangebied zes huismussen in het gazon ten noordoosten van de woning. Ook vlogen deze huismussen heen en weer tussen het gazon, het groen ten noordwesten van het plangebied en het groen aan de oostzijde van de woning. In het plangebied zijn geen nestlocaties vastgesteld.

Vierde onderzoeksrunde, 17 juni 2021

Ook bij de vierde onderzoeksrunde is gezocht naar de aanwezigheid van huismus in het plangebied, waarbij in het plangebied geen huismussen zijn waargenomen en geen nestlocaties zijn vastgesteld. In de omgeving van het plangebied riepen enkele huismussen, waarbij twee nestlocaties zijn vastgesteld bij een woning even verderop ten noordwesten buiten het plangebied.

Samenvatting waarnemingen huismus

Gedurende de onderzoeksrondes naar huismus, zijn in het plangebied geen nestlocaties van huismus aangetroffen. Tijdens twee onderzoeksrondes werden zes huismussen waargenomen die in het groen in het plangebied, waarbij tijdens één ronde ook werd gefoerageerd in het gazon. In de omgeving van het plangebied zijn ook huismussen gezien en gehoord en bij de woning ten noordwesten van het plangebied zijn tenminste drie nestlocaties vastgesteld.

4.2 VLEERMUIZEN

4.2.1 *Vleermuizen kraamseizoen*

Eerste onderzoeksrunde, 31 mei 2021

De eerste onderzoeksrunde in het kraamseizoen betrof een avondonderzoek. Tijdens deze ronde zijn de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis waargenomen.

Om 22.04 uur werd de eerste vleermuis waargenomen. Dit betrof een gewone dwergvleermuis die vanaf de Voordijk vanuit zuidoostelijke richting langs het groen en de bebouwing aan de zuidwestzijde van het plangebied vloog in noordwestelijke richting. Gedurende het eerste anderhalf uur van de onderzoeksrunde werden in totaal vijftig tot vijfenzeestig gewone dwergvleermuizen waargenomen, die eveneens langs het plangebied vlogen en daarbij het groen en het dak van de bebouwing volgden. Enkele van deze dieren foerageerden ook een kort moment langs het groen ten zuidwesten of ten noordwesten van het plangebied om vervolgens de vliegroute te vervolgen. Om 22.15 uur werd de eerste laatvlieger waargenomen, die eveneens de vliegroute volgde langs het groen en het dak van de bebouwing. Hierna volgden nog acht laatvliegers die langs dezelfde vliegroute vlogen.

Later op de avond zijn zowel enkele gewone dwergvleermuizen als één tot twee laatvliegers waargenomen die via de vliegroute terug vlogen in zuidoostelijke richting, maar de eerder waargenomen aantallen zijn niet terug gezien. Aan het einde van de onderzoeksrunde vloog één gewone grootoorvleermuis in zuidoostelijke richting langs het plangebied, deze vertoonde geen verdere binding met het plangebied.

Tweede onderzoeksrunde, 24 juni 2021

De tweede onderzoeksrunde in het kraamseizoen betrof een avondonderzoek, waarbij de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn waargenomen. De eerste gewone dwergvleermuis werd net voor zonsondergang om 21.59 uur waargenomen.

Gedurende het onderzoek zijn vijftientwintig tot dertig gewone dwergvleermuizen waargenomen in en bij het plangebied. Deze dieren vlogen, net zoals bij de eerste onderzoeksrunde, langs de zuidwestzijde van het groen en de woning in het plangebied in noordwestelijke richting. Ook bleven enkele dieren enig moment foerageren langs het groen in het plangebied. Verderop in de straat, bij de Korenbloemstraat zijn ca. vijf foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Om 22.30 uur vloog één laatvlieger langs de zuidwestzijde van de woning in noordwestelijke richting. Daarnaast foerageerden vier laatvliegers enige tijd boven de tuin ten noordoosten van de woning in het plangebied.

Derde onderzoeksrunde, 09 juli 2021

De derde onderzoeksrunde in het kraamseizoen betrof een ochtendonderzoek. Tijdens deze ronde zijn de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen, waarbij opnieuw de vliegroute langs de Voordijk gebruikt werd door beide soorten. Aan het einde van de ochtend vlogen circa vijfendertig gewone dwergvleermuizen en zeven laatvliegers in tegengestelde noordoostelijke richting terug. De dieren werden waargenomen aan de achterzijde van de woningen aan de Voordijk, waarbij ook door het plangebied werd gevlogen.

Samenvatting waarnemingen kraamseizoen

Tijdens het kraamseizoen zijn de soorten gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger waargenomen. In het plangebied zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aangetroffen.

Gedurende het kraamseizoen is in het plangebied een vliegroute van zowel de gewone dwergvleermuis als van de laatvlieger vastgesteld. In totaal vlogen vijftig tot vijfenzestig gewone dwergvleermuizen en negen laatvliegers langs het groen en de woning in het plangebied in noordwestelijke richting. Door enkele vleermuizen werd ook (kort) gefoerageerd in het plangebied. Tijdens de ochtendronde werden circa vijfendertig gewone dwergvleermuizen en zeven laatvliegers waargenomen die in noordoostelijke richting terug vlogen. Tijdens de avondrondes vlogen enkele dieren terug langs de zuidwestzijde van de woning, maar bleven grote aantallen, zoals bij de ochtendronde, uit.

De gewone grootoorvleermuis werd éénmalig waargenomen en vertoonde geen binding met het plangebied.

4.2.2 Vleermuizen parseizoen

Eerste onderzoeksrunde, 26 augustus 2021

Tijdens de eerste onderzoeksrunde is naar de mogelijke aanwezigheid paarverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen gezocht. Gedurende deze ronde is de soort gewone dwergvleermuis waargenomen.

Om 21.55 uur werden de eerste vleermuizen waargenomen. Dit betroffen één tot twee gewone dwergvleermuizen die tussen de oude melkveestal en de woning foerageerden. Buiten het plangebied is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze bevindt zich bij één van de woningen aan de Korenbloemstraat.

Tweede onderzoeksrunde, 27 september 2021

Gedurende de tweede onderzoeksrunde zijn de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen.

Bij de woningen aan de Voordijk, ten zuidoosten van het plangebied, werd om 22.26 de eerste vleermuis waargenomen. Dit betrof een gewone dwergvleermuis die heen en

weer boven de Voordijk vloog waarbij meerdere malen een sociale roep werd gehoord. De paarverblijfplaats bevond zich niet in het plangebied. Aan de noordzijde van het plangebied, achter de melkveestal, vloog éénmalig een gewone dwergvleermuis langs. Om 23.05 uur vloog één laatvlieger langs het groen bij de Voordijk aan de noordwestzijde van het plangebied.

Samenvatting waarnemingen paarseizoen

Tijdens het paarseizoen zijn de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen.

In het plangebied werd tijdens de eerste onderzoeksronde door één tot twee gewone dwergvleermuizen geobserveerd. Ook werden twee gewone dwergvleermuizen langsvliegend waargenomen, waarbij buiten het plangebied één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is vastgesteld bij één van de woningen aan de Korenbloemstraat. De laatvlieger vloog éénmalig langs het groen ten noordwesten van het plangebied en vertoonde geen verdere binding met het plangebied.

In het plangebied zijn geen paarverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aangetroffen. Ook andere onderdelen van het (essentiële) leefgebied voor vleermuizen zijn tijdens het paarseizoen niet in het plangebied vastgesteld.

4.3 OVERIGE WAARNEMINGEN

Tijdens de onderzoeks rondes naar huismus en vleermuizen zijn geen andere van belang zijnde waarnemingen gedaan binnen het plangebied.

5 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

5.1 CONCLUSIE EN EFFECTEN

5.1.1 *Huismus*

Bij het gerichte onderzoek naar huismus zijn geen nestlocaties van huismus aangetroffen in het plangebied. Tijdens twee rondes zijn zes dieren in het groen rondom het plangebied gezien, waarbij werd gekwetterd en op het gazon ten noorden van de woning werd gefoerageerd. Buiten het plangebied zijn drie nestlocaties vastgesteld en in de directe omgeving van het plangebied zijn meerdere huismussen gezien en gehoord. Het plangebied maakt geen deel uit van essentieel leefgebied voor de huismus omdat in de directe omgeving voldoende alternatief leefgebied beschikbaar is. De voorgenomen werkzaamheden, de sloop van de huidige woning, hebben dan ook geen negatief effect op het leefgebied van de huismus.

5.1.2 *Vleermuizen*

Bij het gerichte onderzoek naar de vleermuizen zijn de soorten gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis waargenomen. Tijdens de onderzoeksrondes zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

In het kraamseizoen is vastgesteld het plangebied gebruikt wordt als vliegroute door de gewone dwergvleermuis en laatvlieger, waarbij vijftien tot vijftig gewone dwergvleermuizen en circa negen laatvliegers langs het groen aan de oostzijde en langs dak van de huidige woning in noordwestelijke en zuidwestelijke richting vlogen. Gelet op het aantal dieren dat gebruik maakt van deze route, betreft dit een essentiële vliegroute voor de kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Omdat tijdens de avondronde enkele dieren de vliegroute gebruikten om terug te vliegen richting de kraamverblijfplaats, is het aannemelijk dat in de omgeving een andere vliegroute aanwezig is. De kraamverblijfplaatsen zijn niet in het plangebied gevestigd en konden niet worden vastgesteld, maar bevinden zich hoogstwaarschijnlijk ten zuidoosten buiten het plangebied.

Omdat op de huidige plaats van de woning een nieuwe woning wordt gerealiseerd, kan deze vliegroute in stand worden gehouden. Ook de nieuwe woning kan onderdeel gaan uitmaken van de vliegroute. Wel is van belang dat de werkzaamheden buiten het kraamseizoen plaatsvinden en een groene structuur in het plangebied aanwezig blijft, zodat de vliegroute kan blijven functioneren. Zie paragraaf 5.2.2 voor nadere toelichting.

Andere (essentiële) onderdelen van het leefgebied van vleermuizen zijn niet aangetroffen in en rondom het plangebied.

5.1.3 Overige soorten

Ten aanzien van overige soorten zijn geen andere van belang zijnde waarnemingen gedaan binnen het plangebied.

5.2 CONSEQUENTIES

5.2.1 Huismus

Omdat in het plangebied geen nestlocaties zijn aangetroffen en het plangebied geen essentieel onderdeel van het leefgebied voor huismus is. Zijn er voor de geplande ingreep geen consequenties in het kader van de Wet natuurbescherming.

5.2.2 Vleermuizen

Omdat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied zijn aangetroffen en het plangebied geen onderdeel uitmaakt van belangrijk foerageergebied voor vleermuizen zijn er voor deze onderdelen geen consequenties in het kader van de Wet natuurbescherming.

Essentiële vliegroute

Door gewone dwergvleermuis en laatvlieger wordt het plangebied gebruikt als essentiële vliegroute, waarbij de dieren met name langs het groen aan de oostzijde en langs het dak langs de Voordijk, aan de voorzijde van de woning, vlogen. Gelet op de voorgenomen werkzaamheden, waarbij de huidige woning wordt gesloopt en wederopgebouwd en een nieuwe woning wordt gerealiseerd, kan de vliegroute in de toekomstige situatie blijven functioneren. Echter kunnen de werkzaamheden wel van tijdelijke invloed zijn op de vliegroute. Om aantasting van de vliegroute te voorkomen, zodat een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk is, dient men aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- Werkzaamheden vinden waar mogelijk buiten het kraamseizoen (globaal half mei tot half juli) plaats, zodat de vliegroute tijdens deze kwetsbare periode in stand blijft;
- Indien werkzaamheden tijdens kraamseizoen plaatsvinden dienen tijdig maatregelen te worden genomen om vliegroute in stand te houden. Grote gaten in de vliegroute (>10 meter, tussen de kroonafstand van de bomen/bebouwing) worden voorkomen door:
 - De aanplant van twee extra bomen langs de Voordijk, waarbij de (volwassen) kroonafstand tussen de bomen op het perceel niet minder dan 10 meter is.
 - De (volwassen) hoogte van de bomen is minimaal 5 meter.
 - Aangeraden wordt om inheemse boomsoorten met een voldoende brede kroon te gebruiken zoals zomereik (*Quercus robur*), gewone beuk (*Fagus sylvatica*), linde (*Tilia spec.*), paardenkastanje (*Aesculus spec.*), tamme kastanje (*Castanea sativa*), walnoot (*Juglans spec.*).

-
- Tijdens en na de werkzaamheden wordt geen (bouw)verlichting gericht op de vliegroute, zodat deze onverlicht blijft;
 - In de nieuwe situatie functioneert de vliegroute zoals in de huidige situatie.

Als niet aan deze voorwaarden kan worden voldaan is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk voor de aantasting van de essentiële vliegroute voor zowel de gewone dwergvleermuis als de laatvlieger.

5.2.3 Overige soorten

Ten aanzien van overige soorten zijn er voor de geplande ingreep geen consequenties in het kader van de Wet natuurbescherming.

BIJLAGE 1 WAARNEMINGEN OP KAART – HUISMUS

LEGENDA

	Huismus	-	Nestlocatie
	Huismus	-	Foeragerend (niet essentieel)

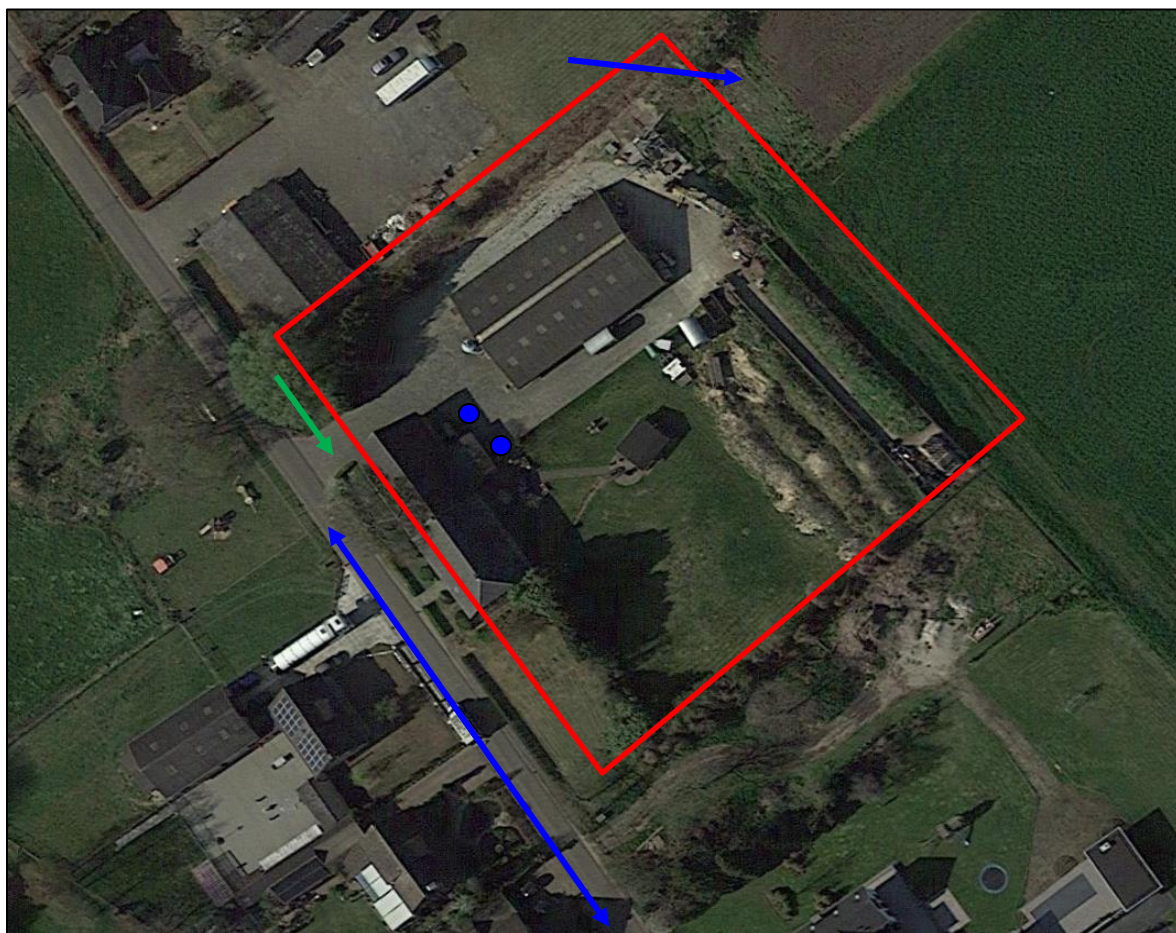
BIJLAGE 2 WAARNEMINGEN OP KAART - VLEERMUIZEN KRAAMSEIZOEN

LEGENDA

● Gewone dwergvleermuis	-	Foeragerend
➤ Gewone dwergvleermuis	-	Vliegroute
● Laatvlieger	-	Foeragerend
➤ Laatvlieger	-	Vliegroute
➤ Gewone grootoorvleermuis	-	Langs-/overvliegend

BIJLAGE 3 WAARNEMINGEN OP KAART – VLEERMUIZEN PAARSEIZOEN

LEGENDA

● Gewone dwergvleermuis	-	Foeragerend
➤ Gewone dwergvleermuis	-	Langs-/overvliegend
➤ Laatvlieger	-	Langs-/overvliegend

BIJLAGE 4 LITERATUURLIJST

Literatuur

Rietveld, E. (2020), *Quick scan flora en fauna Voordijk 31, Sint Hubert*. Ede, Nederland: Laneco.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A., en Bongers, W. (1987). *Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors*. Soest, Nederland: Stichting Vleermuisonderzoek (Dr. Leo Bels Stichting).

Limpens, H., Mosterd, K., en Bongers, W. (1997). *Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht, Nederland: KNNV Uitgeverij.

Kennisdocument Huismus, versie 1.0, BIJ12 juli 2017

Netwerk Groene Bureaus, Soortinventarisatieprotocol huismus, versie 1.1, juli 2017

Netwerk Groene Bureaus (2020). *Vleermuisprotocol 2021*.

Websites

PDOK Viewer (2021) PDOK. Geraadpleegd oktober 2021 van www.pdok.nl/viewer/#

Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN). Geraadpleegd oktober 2021 van <https://www.vleermuis.net>

BIJLAGE 5 SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwildeerde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- *Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*
Dit zijn alle soorten van onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrichtlijn inclusief bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- *Nationaal beschermde soorten:*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Een project kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van bijlage IV van de *Habitatrichtlijn* moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van de *Vogelrichtlijn* moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is.
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor *nationaal* beschermde soorten:

Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming schrijft voor dat we nadelige gevolgen voor inheemse planten en dieren moeten voorkomen - of ze nu beschermd zijn of niet - en zorgvuldig met onze omgeving om moeten gaan. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.